

SİRKÜ : 2004/14
Konu : Sosyal Güvenlik Kurumlarına
Tabiyet Şekilleri

KAYSERİ
08.05.2004

Muhasebe Müdürlüğü'ne

2003 yılında yapılan mevzuat değişiklikleri ile çalışma hayatı içerisinde bulunanların Sosyal Güvenlik Kuruluşları karşısındaki mükellefiyetlerine ilişkin yeni düzenlemeler getirilmiştir. Bağ-Kur, SSK, Emekli Sandığı olarak ayrı ayrı kurumlaşmış sosyal güvenlik müesseselerinin çalışma esasları çerçevesinde aktif olarak çalışan veya emekli olan kişilerin diğer sigorta kollarını ilgilendiren faaliyetlerde de bulunmaları halinde tabi olacakları kuralların tespiti hakkında yapılan çalışmayı ilginize sunuyoruz.

Bilgi ve gereği rica olunur.

Ek: (1) Tablo ve açıklamalar

2004/14 Nolu Sirküler Eki Tablo

	Bağ-Kur	SSK	Emekli Sandığı	Kurum Ortağı (AŞ/LTD. ŞTİ)	Şahsi İşletme- Adi Ortaklık - Koll. Şti. Ort.	
Bağ-Kur	Aktif Sigortalı	Bağ-Kur'luluğu devam eder.	1 (a, b, c)	Emekli Sandığı hükümlerine tabi olur. Emekli keseneğinin kesilmeye başladığı tarihten (1) gün önce Bağ-Kurluluk sona erer.	Bağ-Kur'luluğu devam eder.	Bağ-Kur'luluğu devam eder.
	Emekli Sigortalı	2 (a, b)	SSK'ya SGDP ödenir. (4/b)	(9)	2 (a, b)	2 (a, b)

SSK	Aktif Sigortalı	Gelir Vergisi Mükellefi olduğu tarihten itibaren Bağ-Kur'lu olur.	SSK sigortalılığı devam eder	Hizmet akdinin sona erdiği tarih itibariyle SSK sigortalılığı sona erer ve emekli keseneğinin kesilmeye başladığı tarih itibariyle Emekli Sandığı'na tabiyet başlar.	(6)	Gelir Vergisi Mükellefi olduğu tarihten itibaren Bağ-Kur'lu olur.
	Emekli Sigortalı	Bağ-Kur'a SGDP ödenir. (3)	4 (a, b, c)	(9)	Bağ-Kur'a SGDP ödenir. (3)	Bağ-Kur'a SGDP ödenir. (3)
Emekli sandığı	Aktif Üye	Mümkün değil (8)	Emekli Sandığı üyeliği devam eder.	Emekli Sandığı üyeliği devam eder.	(8)	Mümkün değil (8)
	Emekli Üye	Bağ-Kur'a SGDP ödenir. (3)	SSK'ya SGDP ödenir. (4/b)	Emekliliğe tabi yeni göreve atama tarihini takiben ay başından itibaren emekli maaşı kesilir. 5434/98- 99 mad. 65 yaşını doldurmuş olanlar yeni göreve zaten atanamazlar.	Bağ-Kur'a SGDP ödenir. (3)	Bağ-Kur'a SGDP ödenir. (3)
Kurum Ortağı (AŞ/ LTD.ŞTİ)		(5) Bağ-Kur'luluk devam eder (Geçmişten gelen SSK sigortalılığını devam ettirenler hariç)	(6) (7)	Şirkette ilişkisini kesmediği takdirde mümkün değil (8)	(5) Bağ-Kur'luluk devam eder (Geçmişten gelen SSK sigortalılığını devam ettirenler hariç)	(5) Bağ-Kur'luluk devam eder (Geçmişten gelen SSK sigortalılığını devam ettirenler hariç)
		Şahsi İşletme- Adi Ortaklık – Koll. Şti. Ort.	Her biri ayrı ayrı Gelir Vergisi mükellefi olan ortaklar Bağ-Kur sigortalısı olurlar.	Ortaklardan biri veya birkaçı şirketin (ortaklığın) bazı işlerini ücret karşılığında yapmalar dahi, ortaklıkla ilişkileri vekalet akdi niteliğinde olduğundan, SSK sigortalısı olamazlar.	Mümkün değil, TTK'na göre tacir veya esnaf sayılmalarını gerektirecek faaliyette bulunmaları yasak olduğundan, ilk (ticari) işlerini terk etmedikleri sürece memuriyete atanamazlar. Dolayısıyla Emekli Sandığı üyesi olamazlar.	Bağ-Kur'luluğu devam eder.

Tablodaki numaralı kutularla ilgili açıklamalar ekte yer almaktadır.

2004/14 Nolu Sirküler Tablo Açıklamaları

- 1- a) Bağ-Kur'lu olmasına neden olan işini tamamen terk etmişse, ücretle çalıştığı yeni işinden dolayı, SSK sigortalısı olması gerekir.
- b) Bağ-Kur'lu olmasına neden olan işi devam ediyor veya herhangi bir nedenle Bağ-Kur'luluğu kesintiye uğramadan devam ediyor ise, ve burada hizmet akdine müsteniden / ücretli yeni bir işte (yada ikinci bir işte) çalışılsa bile, Bağ-Kur'luluk devam eder. (Bağ-Kur kesintiye uğrarsa, kesintiye uğradığı tarihten itibaren, SSK sigortalısı olur. SSK 16-60 Sayılı Ek Genelgesi)
- c) Gelir Vergisinden muaf olan, ancak Esnaf ve sanatkarlar Sicili ile birlikte kanunla kurulu meslek kuruluşlarındaki kayıtlara istinaden Bağ-Kur sigortalılığı devam etmekte iken, hizmet akdi ile çalışmaya başlayanın Bağ-Kur sigortalılığı, çalışmaya başladığı tarihten (1) gün önce sona erer ve SSK sigortalılığı başlar.

2- a) Bağ-Kur'dan yaşlılık aylığı alanlar istekleri halinde aylıkları kesilerek, son defa prim ödedikleri basmaktan prim ödemeye devam edebilirler. Bunların tekrar yaşlılık aylığı talep etmeleri halinde, en az (3) tam yıl prim ödemiş olmaları kaydıyla, haklarında bu Kanunun yaşlılık sigortası hükümleri (yeniden) uygulanır. 3 tam yılı tamamlamadan talepte bulunanlara, ödedikleri primleri bu kanunun 55 inci maddesi hükümlerine göre yersiz ödeme olarak iade edilir. Ve yeniden bağlanacak aylığın hesabında son defa aldığı aylık tutarı esas alınarak, aylığın iptal tarihinde yürürlükte bulunan hükümler uygulanır. (38 inci maddenin 4956 sayılı kanunla değiştirilen şekli)

b) Yaşlılık aylığı bağlananlardan, ticari veya serbest meslek kazancı dolayısıyla gerçek veya basit usulde gelir vergisi mükellefiyeti devam edenlerden sosyal yardım zammı dahil tahakkuk eden aylıklardan, aylığın başladığı veya tekrar çalışmaya başladığı tarihi takip eden aybaşından itibaren, %10 oranında sosyal güvenlik destek primi kesilir.

Yasa Bağ-Kur emeklisine, bu iki alternatiften birini tercih imkanı tanımıştır.

3- Diğer sosyal güvenlik kuruluşlarına göre yaşlılık –malullük aylığı alanlar, ticari kazanç veya serbest meslek kazancı dolayısıyla gerçek veya basit usulde vergi mükellefi olanlar, çalışmaya başladıkları ayı takibenden aybaşından itibaren Bu Kanunun 50 inci maddesine göre belirlenen 12 inci gelir basamağının %10'u oranında sosyal güvenlik destek primi öderler.

4- a) SSK'dan yaşlılık aylığı almakta iken, sigortalı olarak yeniden çalışmaya başlayanların yaşlılık aylıkları, çalışmaya başladıkları tarihte kesilir. Ve çalışmaya devam ettikleri sürece 78 inci maddeye göreki aylık kazançlarından sigorta primi kesilir. Daha sonra yeniden yaşlılık maaşı talebinde bulunmaları halinde, Kurumca sonradan çalışılan bu sürelerde maaş hesabında dikkate alınırlar. Ancak hesaplanan yeni aylığın düşük olması halinde eski aylık esas alınır.

b) Talepte bulunulması halinde yaşlılık aylığı devam eder. Ancak bu defa 78 inci maddeye göre tespit edilen aylık prime esas kazanç üzerinden sosyal güvenlik destek primi ödenir. (%30)

Yasa SSK emeklisine (a, b) alternatiflerinden birini tercih imkanı tanımıştır.

c) Bu Kanuna göre yaşlılık aylığı almakta iken, serbest avukat veya noter olarak çalışmalarını sürdürenlerin, sosyal yardım zammı dahil, almakta oldukları aylıklarından %15 oranında sosyal güvenlik destek primi kesilir.

5- Kolektif şirket ortakları, limited şirket ortakları, anonim şirketlerin kurucu ortakları ile şirketi idare ve temsile yetkili yönetim kurulu üyesi olan ortaklar, donatım iştirakleri ortakları, adi komandit şirketlerin komandite ve komanditer ortakları, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerin komandite ortakları, Yasaya göre Bağ-Kur sigortalısı olmak zorundadırlar.

6- Bir hizmet akdine dayanarak bir veya birkaç işverenin emrinde çalışmalarını dolayısıyla, 506 sayılı Yasanın 2. inci maddesine göre sigortalı olanlar yada SSK'daki isteğe bağlı sigortalılığını sürdürmekte olanlar, çalıştıkları şirkete veya başka bir şirkete ortak, anonim/limited şirkette kurucu ortak veya yönetim kurulu üyesi ortak oldukları takdirde, SSK sigortalılıkları kesintiye uğrayıncaya kadar Bağ-Kur'a tabi tutulmayacaklardır. Yani 506 sayılı Yasaya tabi sigortalılıkları devam edecektir. Ancak bu sigortalılık (1) gün dahi kesintiye uğrarsa bu takdirde Bağ-Kur'a tabi olurlar.

Geçici işgörmezlik, hafta sonu tatilleri, bayram ve resmi tatil günleri kesinti olarak değerlendirilmezler. (SSK'nın 16-60 sayılı Ek Genelgesi)

7- Kurucu ortakların, şirketi idare ve temsile yetkili olan yönetim kurulu üyesi ortakların Bağ-Kur'lulukları devam eder. Kurucu olmayan veya şirketi idare ve temsile yetkili olmayan ortaklar ise, üçüncü bir kişinin yapabileceği (Genel Müdürlük, Muhasebe Müdürlüğü, Ticaret müdürlüğü, vs.) gibi görevleri ayrıca ücret karşılığında yürüttükleri takdirde, SSK sigortalısı olabilirler.

Şirket murakıpları, yani denetçilerin şirketle ilişkileri vekalet akdine dayandığından 506 sayılı yasaya tabi yani (SSK) sigortalısı olmaları mümkün değildir.

Bu konudaki sorularda, tarih olarak çok gerilere gidildiğinde 04.05.1979 tarihine dikkat edilmelidir. 01.10.1972 -20.04.1982 arası dönemde özellikler arzettiğinden SSK'nın 1993/16-60 sayılı Ek Genelgesine göz atmakta yarar vardır.

Yasa gereği Bağ-Kur'lu olmaları zorunlu olan ortakların:

Şirketleriyle ilişkilerini kestikleri tarihten veya mahkemece şirketlerinin iflasına yada tasfiyesine karar verilmiş olunması halinde, şirket ortaklarından hizmet akdi ile çalışmaya başlamış olanların, çalışmaya başladıkları tarih itibariyle Bağ-Kur'lulukları sona ereceğinden, çalışmaya başladıkları tarih itibariyle SSK sigortalılıkları bşşlar.

8- 657 sayılı Devlet Memurları kanununun 28 inci maddesi; "Memurlar TTK'na göre (tacir) veya (esnaf) sayılmalarını gerektirecek bir faaliyette bulunamaz, ticaret ve sanayi müesseselerinde görev alamaz, ticari mümessil veya ticari vekil, kolektif şirketlerde ortak veya komandit şirketlerde komandite ortak olamazlar. (Görevli oldukları kurumların iştiraklerinde kurumlarını temsilen alacakları görevler hariç)

Ancak memurların anonim yada limited şirketlerden hisse almak suretiyle (paydaş) ortak olmaları mümkündür. Burada mümkün görölmeyen husus, bu şirketlerde şirket müdürlüğü, şirketi idare ve temsil gibi görevleri de kapsayan ortaklık şeklidir.

9- Bağ-Kur'dan veya SSK'dan emekliliği dolayısıyla aylık gelir almakta olan bir kişi, Emekli Sandığı'na tabi bir kuruluşta çalışmaya başlarsa durumu ne olacaktır? Yapılan araştırmalarda buna ilişkin bir açıklama yada hükme rastlanılamamıştır. Ancak bu durumla, pratikte ender karşılaşılabacaktır. Zira SSK yada Bağ-Kur'dan emekli olmuş bir kişinin muhtemelen 50-60 yaşından sonra memur statüsünde bir işte çalışabileceği de olası görölmemektedir.